

hledáme Boha na nebesích, takového, který by nám ušetřil bolest, úzkost a smrt. Chceme „náboženského Boha“. Naše bída není v nedostatku náboženství, ale v jeho „nadbytku“; jsme totiž jako Athéňané „všelijak příliš nábožní“ (Sk 17,22). Ale Bůh volil jinou cestu: sestoupil v Kristu do všeho, co jsme tu způsobili a působíme, do bolestí, úzkostí i do smrti. A vede nás k sobě tím, že se Kristu v jeho bolesti, úzkosti a smrti postavíme po bok, že uposlechneme jeho pozvání „Pojď a následuj mne!“ Je to vůbec možné? Ovšem že ne z našich sil: Vede nás Slovo a nese

nás Duch. Ale ne jinudy. Ano, je hrozně upadnout v ruce Boha živého, to znamená přitakávat ke Kristově bolesti, úzkosti a smrti a tím i ke své bolesti, úzkosti a smrti. Neblahé lidské náboženství končí tam, kde člověk v síle Ducha překračuje zájem na své bolesti, úzkosti i smrti, aby se upjal ke Kristově bolesti, úzkosti a smrti. A tak je osvobožován od sebe sama pro Krista, tj. pro jeho úkoly, a řekněme rovnou: pro smrtící úkoly a vlastně jediný úkol: nedbat na sebe, ale na Krista. A tím vchází do Života.

Jan Heller

POLYGLOT V POČTU PLNOSTI

Jan Heller, *Vocabularium biblicum septem linguarum (hebraico-graeco-latino-anglico-germanico-hungarico-bohemicum) Biblický slovník sedmi jazyků (hebrejsko-řecko-latinsko-anglicko-německo-maďarsko-český)*, Vyšehrad, Praha 2000, ISBN 80-7021-388-4), 370 stran.

Sedmijazyčný slovník profesora Jana Hellera je od základu přepracovaným slovníkem, jež autor vydal jakožto Hebrejsko-řecko-latinsko-český slovníček pro bohoslovce v Kalichu v roce 1955, jenž se poté dočkal reedice hned v následujícím roce a poté rovněž – již v devadesátých letech – reprintu na Slovensku. Oproti předchozím vydáním se počet hesel více než zdvojnásobil a dosahuje bezmála 3000. Uvedena jsou slova vyskytující se v Hebrejské bibli pětkrát a více. Přibyly sloupce anglický, německý a maďarský (ten zásluhou prof. Ludovíta Csémyho). Slovník je tak k dispozici široké mezinárodní veřejnosti.

Ekvivalenty všech jazyků jsou přímo vztaheny k hebrejštině a jednotlivá hesla jsou řazena podle hebrejské abecedy.

Na tomto řazení je založeno číslování hesel, díky němuž lze kterékoli použité slovo vyhledat v indexech zbývajících šesti jazyků. U hebrejských tvarů je uveden počet jejich výskytů a u sloves zkratky kmenů, v nichž se vyskytují.

Zvláštní pozornost zasluhuje skutečnost, že v mnoha případech, kdy je hebrejský termín vyjádřen víceslovným jinojazyčným lexémem, uvádí rejstřík zvlášť celý lexém jakož i jeho dílčí slova – s rozlišením, kdy samo slovo představuje ekvivalent hebrejského a kdy pouze jeho část. Lví podíl na mravenčí práci tohoto typu má Hellerův spolupracovník RNDr. Jan Moravec. Silnou stránkou slovníku je rovněž jeho hebrejsko-řecké pomezí. Pomocí jednoduchého systému značení upozorňuje

čtenáře na případy, kdy se Septuaginta od nejbližšího možného ekvivalentu hebrejštiny odchyluje a volí jiný, méně očekávaný. Bez ohledu na Řeckou bibli v takových případech ovšem uvádí i ekvivalent standardní. Uživatel slovníku má tak možnost uvědomit si, jak komplikovaný a živý proces představuje přechod biblického myšlení ze světa hebrejštiny do řečtiny.

Zbývá ovšem otázka: obstojí slovník v konkurenci elektronických databází typu BibleWorks? To ukáže čas (a ne-

myslím jen na možné stále častější výpadky elektrického proudu v důsledku rostoucích ekologických problémů – o čemž ví profesor Heller své). I když se dnes mnoho klasických „papírových“ lexik ocitá na vedlejší koleji, jedno Hellerovu slovníku nehrozí: že by přestal být pobídkou ke studiu, ba v jistém smyslu knihou meditační, jíž procházejí ocitně se čtenář v hájemství jazyka s jeho úžasnou morfologickou, ale i fonologickou rozrůzněností a provázaností zároveň.

Petr Sláma

KNIHY ZASLANÉ REDAKCI

CDK Brno

Medard Kehl, S. J. – Kam kráčí církev. Diagnóza doby
Brno 2000, stran 125, doporučená cena 119 Kč.

JEŽEK

Milan Salajka – Orientační teologický slovník
Praha 2000, stran 193, cena neuvedena.

REFUGIUM

Pavel Ambros – Kam směřuje česká katolická církev?
Velehrad – Roma 1999, stran 370, doporučená cena 359 Kč.
